

Jens-Frederik Nielsen,
Medlem af Inatsisartut, Demokraatit

Svar på § 37-spørgsmål nr. 213/2024

Dato: 24-09-2024
Sagsnummer: 2024 - 17803
Akt nr.: 24572070

I medfør af Inatsisartuts forretningsorden § 37 stk. 1, har du fremsat spørgsmål til Naalakkersuisut vedrørende parasitter i rensdyr. Spørgsmålet er henvist til besvarelse hos mit område.

Postboks 269
3900 Nuuk

Tlf. (+299) 34 50 00

Fax (+299) 34 63 55

E-mail: apn@nanoq.gl

www.naalakkersuisut.gl

Spg. 1. Hvilke anbefalinger har Naalakkersuisut i forhold til, hvordan vi skal forholde os til de forskellige former for parasitter, der findes i rensdyr?

Svar:

Der er beskrevet mere end 40 forskellige parasitter hos rensdyr¹. I nedenstående svar beskrives derfor blot de parasitter, der vurderes som værende mest relevante for grønlandske rensdyr. Det drejer sig om hud- og svælgbremselarver (myiasis), sarcocyster (sarcosporidiose) og tinter/bændelorm (cysticerkose).

Nogle parasitter i rensdyr kan påvirke dyrenes sundhed, mens andre kan gøre mennesker syge, hvis man spiser rått eller utilstrækkeligt varmebehandlet kød, der indeholder parasitter. De parasitter, der oftest findes i grønlandske rensdyr, smitter i meget sjældne tilfælde til mennesker. Der er ikke registreret tilfælde i Grønland, hvor mennesker er blevet smittet med parasitter fra rensdyr.

Der er på nuværende tidspunkt ikke fundet parasitter i grønlandske rensdyr, der kan gøre mennesker alvorligt syge, mens rensdyrpopulationer i Canada, Finland, Sverige og Norge er kendt for at have parasitter, der kan have sundhedsmæssige konsekvenser for mennesker. Eksempler på disse er parasitten *Toxoplasma gondii* og bændelormen *Echinococcus granulosus*. Ingen af disse parasitter er fundet i grønlandske rensdyr.

Selvom der kun er en lille risiko for at mennesker smittes i Grønland, bør man for en sikkerhedsskyld sørge for at gennemstege rensdyrkød, da nogle parasitter i kødet ikke kan ses med det blotte øje. Mange af parasitterne spredes i naturen via rovdyr som vært, og af den grund bør kød ikke efterlades i naturen eller bruges som hundefoder. Har man brug for kødet som hundefoder, bør det først varmebehandles.

Spg. 1a. Er parasitter i rensdyr noget der kan bekæmpes og i så fald hvordan?

Svar:

En vigtig del af bekæmpelsesstrategien for at mindske parasitter i rensdyr er at forhindre parasitterne i at blive spredt i naturen.

¹ Norsk Veterinærtidsskrift nr. 2/2014, side 185: [nvt-2014-02.pdf \(vetnett.no\)](#).

Parasitter som fx sarcocyster og tinter har begge brug for både en hovedvært og en mellemvært for at kunne overleve. Et rovdyr, fx en ræv eller hund fungerer som hovedvært. I denne vært modnes parasitten og lægger æg, som udskilles igennem rovdværets afføring. Disse æg ligger i naturen indtil en mellemvært, fx et rensdyr, græsser det sted, hvor æggene ligger. Når rensdyret har indtaget æggene, klækkes de og parasitten bevæger sig ud i muskulaturen. Her befinder de sig indtil de aktiveres, når et rovdyr spiser det inficerede muskeltvæv fra rensdyret. Herfra starter parasittens livscyklus forfra.

Rovdyrene fungerer som en essentiel faktor for, at rensdyr smittes med disse parasitter og derfor er det vigtigt, at inficeret kød eller andet væv ikke efterlades i naturen eller bruges rå som hundefoder.

Der findes antiparasitære midler, som kan bruges til at behandle dyr mod parasitter i fangenskab. Det vil ikke være praktisk muligt at medicinere vildtlevende rensdyr i Grønland som en del af bekæmpelsesstrategien mod parasitter. Her bør fokus være på god håndtering af nedlagt vildt, således at man ikke bidrager til videreførelse af parasiternes livscyklus.

Spg. 1b. Kan parasitterne inficere mennesker?

Svar:

Risikoen for, at parasitter i grønlandske rensdyr overføres til mennesker, vurderes at være lille.

Sarcocyster kan potentielt inficere mennesker, hvis man spiser ikke-gennemstegt kød fra inficerede rensdyr, men det er ikke almindeligt og ingen humane tilfælde af smitte er registreret i Grønland.

Hudbremser kan i meget sjældne tilfælde inficere mennesker, hvis en bremse ved et uheld lægger et æg på et menneske. De lægger normalt deres æg på dyr som rensdyr og moskusokser. Der er kun registreret ét tilfælde af myiasis (hudbremseinfektion) i Ilulissat i 2014, hvor en ung kvinde havde fået en hudbremselarve under huden i hovedbunden. Kvinden havde ikke været i kontakt med rensdyr eller moskus, så det blev ikke vurderet sandsynligt, at hun blev smittet fra disse dyr. Mistanken er, at en bremse har lagt et æg i hendes hår ved en fejl.

Spg. 1c. Er det farligt at spise rensdyrkød, der er inficeret med parasitter?

Svar:

I Grønland er der ikke fundet parasitter i rensdyr, der kan gøre mennesker alvorligt syge, ved indtagelse af inficeret rensdyrkød. Sarcocyster kan dog teoretisk give symptomer som diarré, feber, opkast, muskelsvaghed og muskelsmerter. Det anbefales derfor, at kød fra rensdyr og andet vildt varmebehandles med en kerntemperatur på mindst 75°C, så man sikrer, at eventuelle parasitter dør. Rygning, tørring og frysning af kød er ikke altid tilstrækkeligt til at dræbe parasitter. Derfor er gennemstegning af kød den anbefalede metode til at sikre, at parasitterne dræbes. Kød der er tilstrækkeligt varmebehandlet, vil have et gråligt udseende. Er kødet synligt inficeret, anbefales det at man ikke spiser det.

Spg. 1d. Kan vi bruge kød, der er inficeret som eksempelvis hundefoder?

Svar:

Råt kød, der indeholder parasitter, bør ikke bruges som hundefoder, da hunde kan være med til at sprede parasitterne i naturen, så flere rensdyr bliver inficeret. Hvis kødet varmebehandles til en kerntemperatur på 75°C, kan kødet bruges som hundefoder.

Spg. 1e. Hvad stiller vi i det hele taget op med rensdyrkød, der er inficeret med parasitter?

Svar:

Tinter (bændelorm) danner små hvide cirkulære cyster i rensdyrkødet og er nemme at få øje på i kødet. Cysterne kan fjernes ved slagtingen og kødet kan efterfølgende spises uden risiko. Dog anbefales det at gennemstege kødet.

Kød fra rensdyr, der er inficeret med parasitter, bør ikke efterlades frit tilgængeligt i naturen. Kødet bør bortskaffes på forsvarlig vis enten ved nedgravning eller forbrænding (dog ikke i fjeldet bl.a. grundet brandfare) for at undgå at værter som fx ræve eller hunde kan sprede parasitterne til flere rensdyr. Det anbefales, at kødet så vidt muligt indleveres til forbrænding på nærmeste forbrændingsanlæg.

Spg. 2. Hvilke lægefaglige anbefalinger kan Naalakkersuisut henvise til i forhold til, hvordan vi skal forholde os til parasitter i rensdyr?

Svar:

Det anbefales som tidligere beskrevet, at kød fra vildt opvarmes til en kerntemperatur på mindst 75°C. Denne varmebehandling vil dræbe parasitterne så man undgår at indtage de infektiøse stadier af parasitten. Tilstrækkeligt gennemkogt eller gennemstegt rensdyrkød har en grå/gråbrun farve. Frysning, røgning eller tørring af kød er som nævnt ikke en god metode til at dræbe parasitterne.

Veterinær- og Fødevarermyndigheden anbefaler at man kontakter sundhedsvæsenet, hvis man bliver syg efter at have indtaget kød fra vildt.

Spg. 3. Parasitten Sarcocystis virker til at være særlig udbredt i år. Hvad kan vi som jægere gøre for at bekæmpe udbredelsen af denne parasit?

Svar:

Der henvises til svaret for spørgsmål 1e.

Spg. 3a. Kan der gøres noget overordnet for at bekæmpe denne parasit eksempelvis fra dyrlægeside?

Svar:

Der henvises til svar til spørgsmål 1a og 1e.

Spg. 4. Har Naalakkersuisut planer om at udarbejde let tilgængeligt informationsmateriale om, hvad man skal være opmærksom på i forhold til de forskellige parasitter i rensdyr?

Svar:

Der findes tilgængeligt materiale omkring parasitter i vildt på Sullissivik.gl. Derudover udsender Veterinær- og Fødevarermyndigheden under Departementet for Fiskeri og Fangst med jævne mellemrum pressemeddelelser om fund af parasitter i rensdyr og

andet vildt samt informationer om de anbefalede foranstaltninger, som borgere skal iagttage. Veterinær- og Fødevarermyndigheden arbejder løbende på at bringe de mest opdaterede informationer til borgerne på aktuelle platforme. Savnes der informationer om et emne, som ligger under myndighedens område, opfordres man til at henvende sig.

Spg. 5. Kan Naalakkersuisut oplyse andet af relevans for emnet?

Svar:

Parasitbyrden i vildtlevende dyr, herunder rensdyr, kan fluktuere fra år til år og mellem distrikter. Mængden af parasitter er afhængig af faktorer som for eksempel klima og lokale vejrforhold, tilgængeligheden af værtsdyr og øvrige miljømæssige forhold af betydning for parasittens livscyklus.

Varmere klima kan ændre forholdene for parasitters livscyklus. Når klimaet ændrer sig, er der en risiko for at vi med tiden kommer til at se parasitter, der på nuværende tidspunkt ikke findes i grønlandske rensdyr. Veterinær- og Fødevarermyndigheden samarbejder med blandt andet Grønlands Naturinstitut om at følge tilstedeværelsen af parasitter i grønlandske dyrearter. Oplever man som borger parasitter i nedlagt vildt eller observerer man vilde dyr med ændret adfærd eller formodet sygdom, opfordres man til at henvende sig til Veterinær- og Fødevarermyndigheden med sine iagttagelser.

Med venlig hilsen

Kim Kielsen

Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst